

Universitätsbibliothek Paderborn

**Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis
Prædicatorum**

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

quaestio 77. An Inquisitor possit conuocare peritos ad praebendum
consilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

insurgeret, si poneretur, præcisè dies, non debet apponi, & sufficiet mensis, & annus, quod fieri sepelet, cum testibus in carcere deponentibus sumiliter apponetur in publicatione locus & tempus commissi delicti, quoniam hoc ad defensionem spectat. Ceterum non est apponendum locus loci, hæcenus ibi.

Sed non diffiteor cōtingere quādoque posse, vt si locus & tempus commissi criminis reis panderentur, ipsi possent facile deuenire in notitiam denuntiatorū, vt cum delictum recenter est commissum, quo casu sicut in alijs, prouidendum omnino est testimoniū incolumenti, & legitime etiam reorum defensioni, alijs cōperētibus modis, quos prudens Inquisitor pro negotijs qualitate melius scire poterit.

Quoniam vero legitima defensionis ordo, ob sup̄ presam nominū, & cognomina testimoniū publicationē, quodammodo videtur trūcatus in hoc crimine, propterea Inquisitores vitam & mores testimoniū, ac delatorum diligenter debent inuestigare, vt alibi scriptimus copiosius, tradirq; Iohannes Roias in dicto sing. 208. incip. Testium publicatio. & alijs.

An autē quandoq; liceat nō modo testimoniū nomina publicare, sed etiam reum & testes cōciliare seu cōfrontare abīdē docū supra in hac 3. parte num. 101. super tit. de cautelis inquisitorum, & num. 209. super 12. modo processum fidei terminandi.

a ¶ Prout in alijs sit negotijs, publicentur.) Post hec verba in omnibus codicib; mox subsequuntur hec alia: Ita quōd vbi graue periculum deponentibus seu testib; videatur imminere, iudicio Episcopi, & Inquisitoris, non publicentur delatis: ubi autem eis non publicentur, attendat circumspectus Inquisitor, &c. Hęc omnia placuit remouere, quia non admodum coherent cum præcedentibus, & cōsequētibus, & verisimile mibis fit ab aliqua marginali annotatione in contextum irrepsisse. videtur autem hac annotatio defūcta fuisse ex sententia Archidiaconi in c. fin. de hæret. lib. 6.

Q V A E S T I O LXXXVI.

Quæ pœna incurrit si contra ius publicentur, vel occultentur nomina testimoniū, &c.

SEPTUAGESIMASEXTA quæstio est: Vtrum Episcopus, & Inquisitor non publicando delato deferentium ac testificantium nomina: seu publicando vbi non debent, incurrit aliquam penam, & quam?

Respondemus quod sic: quia per dominū Pānam eorū cōscientiæ onerantur, ac eis præcipitur, quatenus puram & prouidam intentionē habent in predictis, unde in d. c. Statuta. de hæret. lib. 6. eīca finem sequitur sic: Ceterum in his omnibus præcipimus, tam Episcopos quām Inquisidores puram, & prouidam intentionem habere, ne ad accusatorum uel testimoniū nomina supprimenda, vbi est securitas, periculum esse dicant, nec in eorum discrimen securitatem afferant, ubi tale pe-

A riculum imminet, super hoc eorundem conscientias onerantes.

Vbi Archidiaconus dicit ita: O tu, quicunque index in tali causa, bene aduerte uerba ista: nā non dicit leue periculū, sed dicit, graue: noli igitur reū priuare debito iuris ordine sine magna causa, quoniam hoc fieri non potest sine offensione Dei.

C O M M E N T . CXXV.

Quæ hac quæstione tradit Eymericus, cause

B accipiēda sunt. Primū enim si nō publicet, testiū nomina, nō errabit, immo vt superiori cōmentario docū, nullo modo publicāda sunt in publi-

cādo vero multū errare pōt; & qui hodie ab/q; euidenti necessitate; & omni periculo cessante, temere publicare præsumeret testiū, accusatorū, seu denūtiatiū nomina, plane imprudētissime ageret, & fortassis in mortale culpā incurriteret: quia ageret contrator decreta a Potificū, & cōtra receptā sacri officij cōsuetudinē: que quānus nulla legē nō eretur, quia tamen cōsuetudo est laudabilis, approbata, & legitime præscripta aq; inducta, vim legis haber. §. ex nō re/jrō. instit. de iure naturali ḡt. & ciuiti.

Hanc quæstionē trāstulit Auctor repertoriū inquisitorum in suum opus, verbo, nomina §. nunc videntur. quo loco cauīus aliquanto loquitur. adde Simancam de carbo. instit. tit. 64. nu. 26. & in ency rido. tit. 35. nu. 12. & seq.

Dicit quidem testiū edenda sunt reo, vt se defendere queat, nomina vero supprimenda sunt: & hoc iure utimur.

Arque eodem modo vel cauenda vel accipienda sunt quæ de hac re edifferens tradit Tabiensis in summa. verbo, inquisitor, §. 8.

DE PERITIS ET ADVOCATIS
necessarij pro officio Inquisitionis.

Q V A E S T I O LXXXVII.

An Inquisitor possit conuocare peritos ad præbendum consilium,

S V M M A R I V M.

- 1 Inquisitor potest conuocare & cogere peritos.
- 2 Peritorum nomine quoniam intelligantur,

SEPTUAGESIMASEPTIMA quæstio est: Vtū inquisitor possit conuocare peritos quoslibet, ac eos cogere ut sibi afflstant, ac in serendis sententijs præbeant consilium opportunum?

1 Respondemus quod sic; ut patet in c. Vt commissi. s aduocandi. de hæret. lib. 6. ubi dicitur sic: Relat. sup̄ Aduocādi quoque, prout expedierit, peritos quoslibet, ut uobis afflstant; & in huiusmodi deferēdis sententijs præbeant consilium opportunum; ac eis quod super his uobis humiliter parcent in iuste obediencie iniungendi.

R t 3 Eadēm

Eadem uerba ad litteram habentur in priuilegijs prædictis Clementis, Alexandri & Vibani Quarti. Prae cunctis, suppresso ramen præcepto obedientiæ, de quo non sit mentio in priuilegijs antelatis.

Qui dicatur *adversarii*.
periti. 2 Nomine autem peritorum, ut dicit Archidia-
conus super c. Vt commissi. in verbo, peritos, in-
telligit Theologos, Canonistas, & Legistas.

COMMENT. CXXXVI.

Absoluta tractatione de testibus , disputatio-
nem de peritis , quos Inquisitores possunt ad-
uocare , aggreditur Eymericus : ac primum , an pos-
sint aduocari querit , & posse docet .

De materia
qua^tlionis q.
differuerint. Et hoc ipsum priuilegiū de cōuocandis peritis,
vt assūtāt Inquisitorib. in causis fidei quoties sue-
rint requisiti, adnotant Archidiacōnus, Ioan. And.
Geminianus, Franchus, & alijs, in c. vt commissi. de
bārē, lib. 6. Bernard. Comēsis in lucerna verbo, in-
quisitor. §. 21. Gondisalvius tract. de hāret. q. 15.
nu. 1. Conradus Brunus lib. 4. de hāret. c. 10. Alber-
tinus in cap. quoniam. de hāret. lib. 6. q. 10. & alijs
plerique, quos in remanifesta libenter omittit.

Cur iuquisitoribus **con-**
cessū, **vt pos-**
fint aduoca-
toris peritos.

Cur autē inquisitoribus co*cōcessum* fuerit, ut per-
tos quoslibet possent aduocare, ut sibi cōsilium pre-
beant in sententiis ferēdis, docet *Auctor Reperto-*

rī Inquisitorū verbo, inquisitores. §. quæ est ratio,
dicens propereā id factū fuisse, quoniam cum In-
quisitores essent Fratres religiosi, in theologia so-
lum periti, iura tamen ignorabāt: & quia in ordi-
nē iudiciorio facile poterat decipi, & propterea ab
soluere damnandos, & damnare absoluendos; ideo
factū ut peritos consulerent, & ad consilien-
dū, si opus esset, compellérēt, inde quoq; factū, ut
processus deberent cum Episcopis communicare.

Periti semp
aduocandi. Ceterum quāvis hodie inquisitores sint iurisper
riti ut in Hispania, eosdem nibilominus peritos vo
care possunt, ac debent: in primis vero theologos,
quorum est propositionum gradus & qualitates D
expēdere: quia, ubi multa consilia, ibi falus, Pro
verb. c. 11. & c. 24. Et recte protulit Marc. Cicero
lib. 1. de officiis, dicens: Nec vero alienū est ad eli
genda quę dubitationem asserūt, adhibere doctos
homines, vel etiam iurisperitos; & quid de vtro
que genere officij placeat, exquirere. bac ille.

Hoc etiā ipsum passim leges admonent. l. vlt.C.
de fideicom.l.3.de ingen.manu.l.8. §. sed iure.ff.de
iuris & facti ignoran.c.de quibus.20.distinet.

Periti quan-
do aduocan-
di.

Perit vero, ut placet Corrado Bruno praecita-
to loco, non modo cum ferenda est sententia condé-
natoria, sed etiam in absolutoria vocandi sunt, cui
libenter subscribo: item adiungo, non modo voca-
dos quo tempore sententia ferenda sunt, verum
etiam quoties in alijs iudicij actis occurrit aliqua
difficultas, vel circateses, vel circa delatos, aut in
alijs quibuscumque articulis: quod indicant non
obscure illa textus verba, in d. cap. ut commissi. de
haret lib. 6. videlicet, aduocandi, &c.

Q V A E S T I O LXXXVIII.

An de consilio peritorū ferenda sit ab
Episcopo & Inquisitore sententia.

Sequagesima octaua quæstio est: *Vixit Episcopus & Inquisitor teneant procedere ad sententiam vel condemnationem de predictorum consilio peritorum?*

Respondemus q; sic; vt pater in c. Statuta, §. iu-
bemus. de hęc éticis. lib. 6. vbi dicitur sic; Iubemus.
& infra: Sive Episcopus sive Inquisitores proce-
serint, ali quibus alijs personis prouidis & hone-
stis, iurisq; peritis (quas ad hoc vocati, & eis per
totum processum, super quo deliberandum est se
riose manifestari ac integraliter explicari, & de ip-
orum consilio, ad sententiam uel condemnatio-
nem procedi uolumus) exprimantur.

COMMENT. CXXVII.

In hac quæstione, ac in tota etiâ hac tractatione
ide aduocâdis, peritis, ut de eorum consilio ad sen-
tentiâ procedatur, illa occurrit præcipua difficultas
hoc loco a me breviter & necessario diluenda. An
Inquisitores teneantur necessariò sequi peritorum
consilium; an vero sit eis liberum, postquam audi-
uerint peritorum sententias, statuere quod ipsi vi-
sum fuerit statuendum; quamquam aut contrarium
sit aut diuersum ab eo quod periti senserunt.

In hac controvergia Albertinus, qui cateris fusus
hac questione disputauit in c. quoniam. de heret. lib.
6. q. 10. & tract. de agnos. assertio. q. 26. post multas
coclusiones u. i. & seq. tandem concludit quod si a le-
ge, canone, vel statuto dicatur, ut aliquid fiat de sio
filio, vel ex consilio alicuius, tale consilium omnino re-
quirendum est, & sequendum, ac ei statud. & aliis
in contrarium celebratus est nullus. cum itaque in
causa heresis iubeat Romanus Pontifex, ut de peri-
tori seu consiliorum consilium ad sententiam proce-
datur. c. fin. §. iubemus. de heret. lib. 6. consequitur
omnino, ut sit liberum Inquisitoribus ab eorum
consilio recedere, nec aliud statuere quam periti
definierint, id quod initur probare fortassis se-
tis infirmis rationibus, quas prudens omittit
quia breuitati fludeo, & institutum est mihi cer-
tiora tradere, tutiora, & communiora, ut sape
admonui: in eandem sententiam ferri videtur non
obscure hoc loco Eymericus, & in principio que-
stionis sequentis: & Archidiaconus in c. ve com-
missi de heret. lib. 6. in verbo, consilio.

Ceterum, quidquid illi senserint in hoc articulo,
ita statuo: inquisitores non debent necessario sequi
peritorum aduocatorum, seu consultorum consilia:
quoniam eorum suffragia, & ut vulgo loquuntur &
votano sunt decisiva, sed solum consultiva. Primum,
quoniam consilium non est de substantia actus. Bald.
E in l. si. s. necessitate. C. de bonis que lib. nu. 24.
Ab hac, consatore busiusmodi & periti in ca-
sa barefū nullam habet iurisdictionem ordinariam;
aut delegatam, iuxta doctrinā Barroli in l. 1. de of-
fic. asses. Baldi & Decij in c. si pro debilitate. ex-
tra de offic. delegati. et notat plene Ias. in l. omne of-
ficium nu. 16. ff. de off. assessor. eorum ergo consilium
non est necessario sequendum.

*Postremo, cōsiliū illius, qui nō est particeps of-
ficiū, aut potestatis illius indicū, cui dat cōsiliū, si-
ficit si requiratur, ut pulchre dacet. Anebarane
in c.*